

Kul 576/14

Minister Sprawiedliwości

Warszawa, dnia 17 grudnia 2014 r.

DPrC-I- 4192-3/14
dot. BPS/KU-034/769/1./14

Pan
Piotr Zientarski
Przewodniczący
Komisji Ustawodawczej
Senatu Rzeczypospolitej Polskiej

Szanowny Panie Przewodniczący!

W odpowiedzi na pismo z dnia 20 listopada 2014 roku (nr BPS/KU-034/769/1./14), wraz z którym przedłożono do zaopiniowania *senacki projekt ustawy o zmianie ustawy o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (druk senacki nr 769)*, uprzejmie przedstawiam następujące stanowisko.

Projekt przewiduje nowelizację *art. 79 ustawy z dnia 28 lipca 2005 roku o kosztach sądowych w sprawach cywilnych (Dz. U. z 2014 roku, poz. 1025 z późn. zm.)* - zwanej dalej u.k.s.c., określającego przypadki, w których sąd z urzędu ma obowiązek zwrócić stronie opłatę od pozwu w całości bądź części. Projektowana zmiana rozszerza katalog pism podlegających opłacie sądowej, której połowa jest zwracana przez sąd w sytuacji zakończenia postępowania ugodą sądową w pierwszej instancji.

W uzasadnieniu do projektu wskazano, że proponowana zmiana ma na celu realizację postulatu sformułowanego przez Trybunał Konstytucyjny w postanowieniu z dnia 29 lipca 2014 roku, wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt S 4/14. W orzeczeniu tym Trybunał przedstawił Sejmowi Rzeczypospolitej Polskiej uwagi dotyczące konieczności podjęcia działań ustawodawczych zmierzających do

uwzględnienia w przepisach o kosztach sądowych w sprawach cywilnych szczególnej sytuacji procesowej, powstającej na skutek zawarcia ugody sądowej w toku rozpoznawania zarzutów od nakazu zapłaty. W uzasadnieniu tego postanowienia wskazano, że w wyroku z dnia 18 marca 2014 roku, wydanym w sprawie prowadzonej pod sygn. akt SK 53/12, Trybunał Konstytucyjny orzekł o zgodności art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. c u.k.s.c. z art. 45 ust. 1 w związku z art. 32 ust. 1 Konstytucji i umorzył postępowanie w pozostałym zakresie. Trybunał Konstytucyjny zwrócił jednak uwagę, że zgodnie z zaskarżonym przepisem, który ma zastosowanie do wszystkich spraw cywilnych rozpoznawanych przez sądy, niezależnie od charakteru postępowania, sąd z urzędu zwraca stronie połowę opłaty uiszczonej od pisma wszczynającego postępowanie w instancji, w której sprawa zakończyła się zawarciem ugody sądowej. Pismem wszczynającym postępowanie w pierwszej instancji jest – co do zasady – powództwo, a obowiązek uiszczenia całej opłaty spoczywa na podmiocie występującym do sądu o jego rozpoznanie. Zakończenie sprawy ugodą stanowi więc podstawę do zwrotu *ex lege* połowy opłaty osobie, która zainicjowała postępowanie, czyli – co do zasady – jednemu podmiotowi, który poniósł finansowy ciężar rozpoznania sprawy.

W ocenie Trybunału Konstytucyjnego rozwiązanie to jest słuszne i racjonalne, zarówno z punktu widzenia aksjologii postępowania cywilnego, jak i ekonomii tegoż postępowania. Obecnie obowiązująca w tym zakresie regulacja nie uwzględnia jednak faktu częściowego przerzucenia na pozwanego ciężaru finansowego spraw rozpoznawanych w postępowaniu nakazowym. W art. 79 ust. 1 pkt 3 lit. c u.k.s.c. ustawodawca nie przewidział bowiem zwrotu połowy opłaty uiszczonej przez pozwanego w tym postępowaniu. Jak podkreślił Trybunał Konstytucyjny, względy, które stanowią *ratio legis* rozwiązania prawnego zawartego w art. 79 ust 1 pkt 3 lit. c u.k.s.c., niewątpliwie przemawiają za uznaniem, że – w przypadku ugodowego zakończenia sprawy – również strona wnosząca zarzuty od nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu nakazowym, obciążona opłatą sądową za rozpoznanie sprawy przez sąd pierwszej instancji, powinna z urzędu uzyskiwać częściowy zwrot uiszczonych opłat, na tych samych zasadach co strona inicjująca postępowanie. Brak jest bowiem racjonalnego powodu, dla którego prawo przyznane podmiotowi inicjującemu postępowanie nie przysługuje pozwanemu, chociaż to na nim w głównej mierze spoczywał ciężar finansowy rozpoznania sprawy zakończonej ugodą sądową.

W świetle argumentów Trybunału Konstytucyjnego przedstawionych w postanowieniu z dnia 29 lipca 2014 roku (sygn. akt S 4/14), stwierdzić należy, iż istotnie zawarta w art. 79 ust. 1 pkt 3 u.k.s.c. regulacja zawiera lukę w prawie, której usunięcie jest niezbędne dla zapewnienia spójności systemu prawnego. Stąd zawarta w senackim projekcie propozycja nowelizacji art. 79 u.k.s.c. zasługuje na pełną aprobatę.

Odnosnie oceny skutków finansowych wejścia w życie projektowanej ustawy dla budżetu państwa, wskazać należy, że zmiana treści art. 79 ust. 1 pkt 3 u.k.s.c., wprowadzająca obowiązek zwrotu pozwanemu połowy opłaty od zarzutów, w sytuacji zawarcia ugody w toku postępowania przed sądem pierwszej instancji, z całą pewnością spowoduje zmniejszenie dochodów Skarbu Państwa z tytułu opłat sądowych. Ministerstwo Sprawiedliwości dysponuje jednak wyłącznie danymi w zakresie wysokości dochodów z tytułu opłat sądowych związanych z prowadzonymi postępowaniami bez podziału na ich rodzaje. W oparciu o te dane brak jest możliwości dokonania oceny skutków finansowych przedmiotowego projektu i oszacowania przewidywanej wysokości kwoty, o którą zostaną zmniejszone dochody Skarbu Państwa w związku z jego wejściem w życie.

z upoważnienia
MINISTRA SPRAWIEDLIWOŚCI

Jerzy Szadek
SEKRETARZ STANU